

Ciprian Vidican s-a născut în anul 1978 la Beiuș, în județul Bihor. După Seminarul Teologic din Cluj-Napoca și Facultatea de Teologie Ortodoxă din Oradea, a obținut un doctorat în Teologie la Cluj-Napoca, în anul 2010. A fost redactor al postului Radio Renașterea, apoi a viețuit o vreme la mănăstirea Nicula, fără a depune voturile monahale. În prezent este meteorolog.



Ciprian Vidican

JURNAL BIBLIC

Cuvânt înainte de
Ioan Chirilă

LIMES
2018



21. XII. 2001: Am numărat azi-dimineață spiritele pe care le admir cu adevărat din istoria scrisului. Mi-au ieșit așa: Homer, Platon, Sf. Pavel, Shakespeare, Eminescu.



25. XI. 2002: Pavel este un fel de *errată* pe care Dumnezeu o alipește la cinul apostolic. E ca și cum și-ar fi dat seama la un moment dat că a cam exagerat cu pescarii. De fapt toată Grecia este o astfel de erată la spiritul, destul de sărăcuț, de ce să n-o spunem, al evreilor, iar Pavel e cel care face prima infuzie serioasă de elenism în creștinismul primar. E dovada că nu rațiunea trebuie să stea în centrul unei trăiri religioase autentice, dar e în același timp dovada divină că trebuie obligatoriu să fie prezentă, chiar dacă adăugată cu o mică întârziere, ca un fel de cârpeală, dar care ține totul ca să nu se năruie...

13. II. 2003: Cea mai despletită carte a Bibliei, *Cântarea Cântărilor*, și cea mai sceptică, *Ecclesiastul*, au fost scrise de același om.



17. III: Cine e cel mai mare dintre apostolii care au scris? Ioan sau Pavel? Deși prologul Evangheliei după Ioan e probabil cel mai mare text care s-a scris vreodată, deși Pavel poate părea pedestru pe lângă Ioan, mă simt mult mai solidar cu Pavel. Ceea ce mă face să-l simt mai bine este duhul comunitar, agapic, care străbate scrierile lui și care aproape că-i lipsește lui Ioan. Deși Ioan este starostele Tainelor în Evanghelia lui. Deși e îmbibat de taina Botezului și de cea a Euharistiei, de la nunta din Cana, în care Hristos preschimbă apa în vin, până la coasta lui din care curge sânge și apă. Deși făgăduința vieții veșnice e omniprezentă la el. Dar toate acestea sunt privite numai în aspectul lor personal. E o relație a omului singur cu Dumnezeu Cel singur: de nu se va naște *cineva* din apă și din duh; *cel* ce mănâncă Trupul Meu; *cel* ce crede în Mine, chiar de va muri, va trăi. Cu totul altfel stau lucrurile la Pavel. Nimic, nici

Botezul, nici Euharistia, nici Învierea nu au sens în particular. Toate se petrec în comuniune: Botezul te introduce în Biserică, în trupul lui Hristos, unde ești un mădular între multe mădulare, Euharistia face Biserica să fie cu adevărat una, prin unitatea pâinii și a potirului. Înviem, de asemenea, împreună: se simte un duh care bântuie prin pământ și care ridică morții din morminte într-o clipită, nici unul înaintea altuia, nici toți înaintea celor vii, care vom fi rămas. N-am găsit toate astea la Ioan, a cărui profunzime fără egal îl face să se însingureze numai el și Hristos. Nu mi-l închipui pe Pavel cerându-i lui Hristos să stea de-a dreapta Lui în împărăția Lui. Asta numai Ioan putea cere. Există, asta-i părerea mea, un duh glacial care te-ntâmpină când intri în gândirea și în scrisul lui Ioan. Nici vorbă de așa ceva la Pavel. Deși este, și trebuie să recunosc că este, mai bont în ascuțiturile care dau spre infinit, e mult mai prezent aici jos, în freamătul adunării agapice. Nu e puțin lucru și îl iubesc pentru asta.



10. II. 2004: Se pare că profunzimea credinței unui om, profunzimea adevărilor în care

crede, determină într-un mod foarte discret calitatea lui umană. P.I. îmi atrăgea ieri atenția asupra unui lucru: se spune în Faptele Apostolilor că saducheii nu credeau că există înviere, nici înger, nici suflet. Fariseii credeau în toate astea. Pe de altă parte, în ciuda unei etichete negative aplicate fariseilor, există destui membri ai acestei tagme care contrazic această etichetă: fariseul Nicodim, fariseul Iosif din Arimateea, fariseul Saul, fariseul Gamaliel. Însă nici un personaj de felul acestora dintre saducheii, nici măcar un saducheu pomenit cu numele. Să nu fie nici o legătură aici?



20. VI: Oare Evangheliile nu au, așa cum au multe alte scrieri, caiete de lucru? N-au existat variante ale acestor forme finale pe care le avem noi, pline de corecturi, de ștersături, de rânduri tăiate și abandonate? De inspirație divină părăsită?



10. IX: Mă gândeam ieri de ce l-a muștrat Hristos atât de aspru pe Petru atunci când Petru i-a zis să nu se ducă la Ierusalim dacă

acolo îl așteaptă moartea. „Înapoia Mea, satano!”, i-a zis Hristos. O muștrare pur și simplu tăioasă, cu atât mai inexplicabilă cu cât Petru rostise acele cuvinte: „Doamne, să nu Ți se întâmple Ție una ca asta!” din cel mai prietenesc sentiment. Răspunsul ar putea fi acela că umanitatea lui Hristos era încă nedesăvârșită și teama de moarte nu fusese încă alungată din ea. Cuvintele lui Petru n-au făcut decât să o zgândăre. Petru n-a zis altceva decât exact ceea ce va zice și Hristos în Ghetsimani: „Părinte, treacă de la Mine acest pahar!”. „Treacă de la Tine acest pahar!” a zis și Petru. Petru s-a făcut deci exponentul unei voci interioare a lui Hristos, care-i cerea să fugă de patimă. Iar Hristos a recunoscut în exclamația lui Petru propriul lui gând, dacă pot zice așa. În asprimea muștrării lui Petru se află deci vădită toată nebunia și tot absurdul acestui gând, toată pericolozitatea lui. Acum este momentul în care el se cere într-adevăr muștrat, atât timp cât este încă departe. În Ghetsimani gândul apare din nou, dar parcă mai firesc, mai la locul lui și mai puțin vrednic de dispreț. Cuvintele lui Petru trebuie deci să-L fi tulburat și să-L fi rănit adânc pe Hristos, tocmai pentru că au atins un punct sensibil, pentru că spaima de suferință, de durere și de moarte era în Hristos *reală*. Mai reală decât

foamea sau trufia, pe care a încercat diavolul să le speculeze în Carantania. Petru a fost deci atât de dur muștrat nu pentru că gândul lui era nepotrivit – ceea ce s-a mai întâmplat și cu alte cuvinte ale apostolilor – ci pentru că nepotrivirea lui *durea*.



17. XI: Se zice în *Facere* că după ce l-a izgonit Dumnezeu pe Adam din rai, a pus heruvimi cu sabia la poarta lui să nu-l lase să se întoarcă. Se zice că ar fi făcut asta ca să nu mănânce Adam și din pomul vieții. Nu cred. Cred mai degrabă că nu l-a lăsat să mai intre pentru că și paradisul căzuse, o dată cu el. Intrând înapoi, Adam i-ar fi văzut decrepitudinea, l-ar fi văzut veștejindu-se și degradându-se. Locurile pe unde umbla el înainte fericit și fără grijă, le-ar fi văzut acum devastate ca după o mare furtună. Pentru ca Adam să nu se sinucidă, era nevoie ca el să păstreze, într-un cotlon al memoriei, imaginea intactă a paradisului. Chiar dacă el știa că grădina nu mai e deloc ce-a fost, Dumnezeu trebuia să-și ia toate măsurile ca omul să nu vadă cu ochii lui destrămarea paradisului. Cumva, împotriva a ceea ce știa, Adam trebuia să păstreze impresia că totuși paradisul există

încă și că, în spatele porților închise și al săbiilor de foc ale heruvimilor, el este în continuare neatins.



6. XII: Biblia, și mai ales Evangheliile, nu lasă loc nici unei iluzii în ce privește firea omenească...



13. I. 2005: Hristos a murit ca un tâlhar și a fost îngropat ca un rege...



11. II: Recitind ieri epistola sobornicească a Sf. Ap. Iacov, mi-am întărit convingerea că el a întreținut pur și simplu o polemică cu Pavel și că a avut, și aici, aceleași intenții polemice. Totul pleacă probabil de la sinodul de la Ierusalim, când deciziile sinodalilor au fost prea iudaizante, după gusturile lui Pavel. Fiind atunci novice și neintrând în toiul discuțiilor, n-a putut protesta, dar a protestat în felul lui, pentru că după aceea, pe oriunde a mers, a

susținut deciziile sinodului, mai puțin pe aceea referitoare la mâncărurile jertfite idolilor. *Epistola I către Corinteni* este cea mai bună dovadă. Toate deciziile sinodului sunt aici enunțate și argumentate, mai puțin aceasta, care e chiar nerecomandată. Dimpotrivă, va zice Pavel, mâncați liniștiți și bucurați-vă de libertatea conștiinței voastre creștine. Nu e exclus ca disidența lui Pavel să fi ajuns la urechile lui Iacov. Sigur este că epistola pe care am citit-o ieri se răzbună. Există mai întâi marele măr al discordiei, cazul Avraam. Pavel zice în *Romani* că patriarhul s-a îndreptat prin credință. Iacov replică tăios: în nici un caz prin credință, ci prin fapte. Încă din Seminar mi s-a părut ciudat că Iacov aduce în discuție subiectul și mă gândeam că nu l-ar fi adus dacă n-ar fi avut intenții polemice. Pe undeva m-am gândit iarăși că e posibil să nu fie cum zic eu, deși citeam și în alte locuri din Pavel despre o tensiune mocnită între el, liberalul și cultivatul, și un cerc mai conservator și mai simplu de la Ierusalim, din care făcea parte și Iacov. Ieri am găsit însă o nouă dovadă și m-am mirat că până acum n-am remarcat-o: Rahav. Desfrânată Rahav din Ierihon. Iacov zice și de ea, ca și de Avraam, că s-a îndreptat din fapte, când i-a primit în casa ei pe trimișii lui Israel. Asta după

ce Pavel scrie lămurit în *Evrei* că și Rahav este un exemplu luminos de credință, căci prin credință n-a pierit, împreună cu cei neascultători. Dacă la Avraam s-ar fi putut referi Iacov și într-un context nepolemic, la Rahav nu. Personajul ar fi fost prea mărunț ca să fie amintit. E clar: Iacov avea ceva cu Pavel și ținea, în felul lui destul de meschin, să-l contreze. Totul e însă o luptă disproporționată și hilară. Pavel e un gigant al spiritului, Iacov e un scriitorăș fără profunzime și care, în plus, nu pomeneste de Hristos decât în introducere, ca și cum nu ar avea nevoie de el decât pentru a se legitima. Episodul e însă arhetipal. Ca și între Marta și Maria, unde Marta se revoltă, și aici Iacov e cel cu gura mare. Nu se putea totuși ca pescarul, în spirit dacă nu în meserie, să nu-și verse complexul pe intelectual. Mai ales când intelectualul este un venetic, un neadaptat și un om doar pe jumătate acceptat de ceilalți. Nu-ți dă asta ție un sentiment de biruitor, tu care ai fost alături de Hristos și care ești acum episcop al Ierusalimului și „stâlp al Bisericii”?